

den høitærede Regjering, at dette var i høi Grad forskjelligt fra vort Udgangspunkt. Vort Udgangspunkt er nemlig — det kan siges med et Par Ord — den bestaaende Forfatning af 1866. Det er ikke, fordi vi nære nogen særegen Kjærlighed til eller Beundring for den Maade, hvorpaa den er bleven til, eller for alle de Betingelser, som findes i den; men vi tro, at det er en Betingelse for Folkets Udvikling og for, at Forholdene her i Landet kunne trives paa en sund og ordentlig Maade, at vi af alle Kræfter gjøre Vort til, at denne Forfatning kan komme til at blive virkelig. Dette er i Korthed vort Standpunkt, og derfor er det os om at gjøre, at det sker to Ting. For det Første, at denne Forfatning kan komme til at bære Frugt i praktiske Reformers, og for det Andet, at Betingelsen for, at denne Frugt kan afsættes, skaffes til Veie; men denne Betingelse er — det tror jeg Enhver vil indrømme — at vi have en Regjering, der er istand til at komme ud af det med begge Ting, og som navnlig staar i et Lillidsforhold til dette Thing. Dette er Betingelsen; det tror jeg, Enhver maa indrømme, der overhovedet kender en Smule — og det gjøre vi jo allesammen — til de europæiske Forhold og de sidste 50 Aars Historie. En Betingelse for at kunne regjere i konstitutionelle Lande er, at man kan komme ud af at bruge det konstitutionelle Maskineri og navnlig Kamrene, at man har Flertal i Kamrene eller er istand til at kunne skaffe sig et saadant Flertal, for saaledes at kunne faae Sagerne til at gaa. Den Regjering, der ikke kan det, kan aabenbart ikke bruge den Forfatning, man har; den regjere efter andre Grundsætninger end dem, hvorpaa Forfatningen er bygget, og det er selvfølgelig en Regjering, som ikke kan bruges i det Land, hvor den Forfatning bruges, saa længe den bestaar. Det, Forfatningen kræver, er altsaa Denssynet til dette Thing; det er først Lilliden i dette Thing og dernæst, at Regjeringen ogsaa kan arbejde med det andet Thing. Dette er heller ikke Andet, end hvad det forekommer mig, at den høitærede Conseilspræsident tidligere, da han ikke var Conseilspræsident, selv har anerkjendt. Der foreligger nemlig en Adresse til Kongen, vedtagen i Landstinget, til hvilken jeg tror, at den høitærede Conseilspræsident var Medforslagsstiller, og som bestemt hævder, at Betingelsen for, at vort konstitutionelle Liv kan trives — jeg husker ikke saa nøie Udtrykkene — er den, at ikke et enkelt Thing fordrer at kunne udøve den hele Indflydelse paa Regjeringens Sammensætning. Jeg vil nu indrømme, at det kunde tænkes, at den høitærede Conseilspræsident havde tænkt sig, at intet af Thingene skulde have nogen Indflydelse paa Regjeringens Sammensætning; men det vilde dog være en saa stor konstitutionel Monstrøsitet, at jeg ikke kan tilltro den høitærede Conseilspræsident en saadan Tanke. Jeg antager altsaa fornuftigvis, at

det har været den høitærede Conseilspræsidents Mening, at begge Thingene burde have Indflydelse paa Regjeringens Sammensætning og Karakter, men dette er nu ganske vist ikke mere hans Mening. Det er imidlertid vor Mening, og det er navnlig vor Mening, at i et Land, hvis Forfatning baade historisk og juridisk er bygget paa den almindelige Valgret, er en Regjering, der ikke kan arbejde sammen med den almindelige Valgret, ude af Stand til at kunne bringe Landet fremad, men kun i Stand til at bringe det tilbage. Dette er dog ikke mere den høitærede Conseilspræsidents Mening; men det var hans Mening den Gang han var i Oppositionen; ja, jeg veed nu ikke, hvorledes hans Parti den Gang stod til det daværende Ministerium, men i alt Fald var det hans Mening, da han var Leder af dette Parti i det andet Thing. Nu, da den høitærede Conseilspræsident er bleven Minister, har han imidlertid en anden Mening, og den fremkom meget tydelig igaar. Jeg stal i den Henseende ikke blot minde om den Maade, hvorpaa den høitærede Conseilspræsident egentlig regnede den almindelige Valgret som Nul; men vi horte tillige, at Landstinget ogsaa var folkevalgt, hvilket i høi Grad forbausede mig. Jeg veed jo meget godt, at en lille Del af Landstinget er folkevalgt, men Resten af det har efter alle hidtil antagne Grundsætninger maattet faldes dels kongevalgt og dels klassevalgt, men det er ikke det Samme som folkevalgt. Der er en væsentlig Forskjel imellem, om de, der sidde i et Thing, repræsenterer enkelte Klasse's Interesser, eller om de repræsenterer en Folkstemning eller en Folkvillie. Jeg nævner kun dette i Forbigaaende, thi det belyser tilstrækkelig, hvorledes den høitærede Regjering opfatter den almindelige Valgret. Dog ikke blot dette, men den høitærede Conseilspræsident erklærede derhos, at det var Regjeringen fuldstændig ligegyldig, om der var et Lillidsforhold mellem den og dette Thing eller ikke; thi hvis det ikke var tilfælde, var det ikke Regjeringens, men Thingets eller Bælgernes Styld. Med andre Ord: Regjeringen stiller sig paa det Standpunkt: Komme vi ud af det med Thinget, er det godt; hvis vi ikke gjøre det, er det slemt, men det faae Thinget og Bælgerne at ændre; vi vedblive under alle Omstændigheder at være Regjering. Det er en fuldstændig Fornegtelse — jeg kan ikke tænke mig en Fornegtelse i en krasere Form — af dette Things Betydning for vort konstitutionelle Liv. Gaar det, er det godt; gaar det ikke, er det slemt. Men det faae Thinget og Bælgerne at sørge for! Er det da ikke falsket Regjeringen ind, at vor Regjering har den samme europæiske Pligt som alle andre civiliserede Regjeringer, nemlig at sørge for, at der bliver Harmoni, og at den, naar den ikke kan bevirke det, maa lade Andre komme til Roret, der kunne faae den tilveiebragt? Jeg tvivler dog, som sagt, ikke paa, at vore Udgangs-